

مهندسی فرهنگی در

تشکل های دینی

مرتضی حسین زاده

www.ketab.ir

سرشناسه	: حسین زاده، مرتضی، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	: مهندسی فرهنگی در تشکلهای دینی / مرتضی حسین زاده.
مشخصات نشر	: مشهد: کتابدار توس، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص.
فروست	: فرهنگ: ۲.
شابک	: ۲۲۰۰۰ ریال: ۰۱۰۳-۶۳۱۴-۰۰-۹۷۸
وضعیت	: فهرست: فیبا
نویسی	
موضوع	: سازمانهای مذهبی (اسلام) -- مدیریت
موضوع	: تعلیمات دینی برای جوانان
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ۴۶۱/۳BP
رده بندی دیویی	: ۰۶/۳۹۷

مهندسی فرهنگی در تشکلهای دینی

انتشارات کتابدار توس: ۰۳۴۱۶۵۷۰-۰۵۱۱، ۰۹۱۵۳۲۰۹۵۳۲

مؤلف: مرتضی حسین زاده

نوبت چاپ: اول

قطع: رقعی

قیمت: ۲۲۰۰ تومان

شابک: ۰۱-۰۳-۶۳۱۴-۰۰-۹۷۸

تیراژ: ۳۰۰۰

تعداد صفحه: ۱۱۲

چاپخانه: نیکو

حق چاپ محفوظ است

- ۳۳..... شناختن سیستم روحی متریان و تقلید از آنها.....
- ۳۳..... در نظر گرفتن شخصیت متریان
- ۳۴..... تقویت نمودن عزت نفس خود مربی.....
- ۳۴..... سکوت نمودن
- ۳۴..... عدم افراط در موعظه
- ۳۵..... وقت و موقعیت شناس بودن
- ۳۵..... یکی بودن قول و عمل

فصل دوم بررسی اصول و روشهای تربیتی

- ۴۱..... جهت اصلی حرکت در تربیت اسلامی.....
- ۴۲..... به فعلیت رساندن تواناییهای بالقوه تربیتی.....
- ۴۲..... توجه به سیر رشد مخاطبان نوجوان و جوان
- ۴۳..... ویژگیهای سن نوجوانی (۱۲ تا ۱۸ سالگی).....
- ۴۴..... ویژگیهای سن جوانی (۱۸ تا ۳۴ سالگی).....
- ۴۵..... نیازهای سن جوانی.....
- ۴۶..... متریان در مسیر هویت یابی.....
- ۴۷..... تأثیرات گروه در تربیتی.....
- ۴۸..... تأثیر پذیری از شخصیتهایی خاص.....
- ۴۹..... موضوع رابطه تربیت دینی و عادت.....
- ۵۰..... توجه به رشد عقلی در تربیت دینی
- ۵۰..... نقش الگو در تربیت دینی
- بررسی روش های تربیتی در قرآن
- ۵۱..... آسان گیری.....

- لطیف سخن گفتن..... ۵۲
- معرفی الگوهای برتر..... ۵۲
- معرفی نمونه های ناپسند..... ۵۳
- اصول تربیتی
- تدریجی بودن..... ۵۴
- مستمر بودن..... ۵۴
- مسئله نگر بودن..... ۵۴
- همه جانبه بودن..... ۵۵
- در نظر گرفتن تفاوت های فردی متربیان..... ۵۵
- نقادی فرهنگی..... ۵۵
- ارزیابی درست از نیازهای مادی و معنوی متربیان..... ۵۵
- آگاه ساختن احساس کرامت و عزت نفس..... ۵۶
- هشداردهی و غفلت زدایی..... ۵۷
- کمک به متربیان برای رسیدن به استقلال شخصیت..... ۵۷
- دادن آزادی در انجام کارها به متربی..... ۵۷
- اعتدال..... ۵۸
- شیوه آموزش برخی مفاهیم دینی
- مفهوم دین..... ۶۰
- مفهوم دعا..... ۶۰
- مفهوم نماز..... ۶۰
- نمونه ای از روش های تربیتی امام سجاده(ع)..... ۶۱
- روش عفو و بخشش..... ۶۲

فصل سوم راهنمایی و مشاوره

- ۶۶..... اهمیت مشاوره
- ۶۷..... اهداف مشاوره
- ۶۸..... روش‌های مشاوره
- ویژگی‌های مشاور
- ۶۹..... عاقل بودن
- ۶۹..... آزاد و متدین و خداترس بودن
- ۶۹..... رازدار و امانت‌دار بودن
- ۷۰..... اصول و فنون راهنمایی و مشاوره
- ۷۲..... مسائل نوجوان و چگونگی برخورد یک مربی
- ۷۳..... نگرانی
- ۷۴..... تعارض
- ۷۵..... خشم
- ۷۷..... الگوی مشاوره اسلامی
- ویژگی‌های مشاور از دیدگاه اسلام
- الف: بایدها
- ۸۲..... عاقل و خردمند
- ۸۲..... حلیم و بردبار
- ۸۲..... خداترس و متدین
- ۸۳..... خیرخواه و مهربان
- ۸۳..... باتقوا و مخالف هوای نفس
- ۸۳..... امین و مورد اعتماد
- ۸۴..... با تجربه

فرزانه و آزادمنش.....	۸۴
دارای سعه صدر و بلند همت.....	۸۴
شجاع و دارای صراحت لهجه.....	۸۸
محتاط و دوراندیش.....	۸۹
آگاهی کافی از دین و شرایط زمان.....	۸۹
ب: نیایدها	
بخیل.....	۹۰
ترسو.....	۹۰
حریص.....	۹۱
خائن.....	۹۱
احمق.....	۹۱
جاهل.....	۹۱
فرومایه.....	۹۱
آغاز مصاحبه یا ایجاد رابطه	
توجه.....	۹۳
تماس چشمی.....	۹۳
سلام و احوالپرسی.....	۹۳
سؤالاتی بسته.....	۹۴
دعوت باز برای سخن گفتن.....	۹۴
استفاده از حداقل تشویق و ترغیب.....	۹۴

فصل چهارم ویژگی ها و وظایف مربی

- وظایف مربی ۱۰۰
- ایجاد خلاقیت در مربی ۱۰۱
- روش های عملی پرورش خلاقیت ۱۰۲
- ۱- وظایف اختصاصی مربی نسبت به خود
- شناخت توانایی های خود در رابطه با انتقال مفاهیم تربیتی ۱۰۴
- تلاش در جهت افزایش بار علمی خود ۱۰۴
- بهره گیری از راهنمایی و تجربیات دیگر مربیان ۱۰۴
- حفظ شأن و حیثیت مربیگری ۱۰۵
- انس با مطالعه، تحقیق و تفکر ۱۰۵
- پرهیز از شکسته نفسی های بی جا و بی مورد ۱۰۵
- پرهیز از خودستایی ۱۰۵
- انتقادپذیری ۱۰۶
- داشتن عفت کلام ۱۰۶
- اجتناب از باند بازی ها و گروه گرایی های احتمالی ۱۰۶
- ۲- وظایف اختصاصی مربی نسبت به تشکّل ۱۰۷
- ۳- وظایف اختصاصی مربی نسبت به مربیان
- ایجاد شوق و دل بستگی به علم و دانش در مربی ۱۰۸
- تشویق نرات ممتاز مجموعه و گروه ۱۰۸
- دلسوزی نسبت به همه مربیان ۱۰۸
- ایجاد انگیزه در مربیان نسبت به مسئولیت های محوله ۱۰۸
- معرفی کتب، جزوات و مطالب مهم و مفید ۱۰۹
- احترام به شخصیت مربیان و تکریم آرای مختلف ۱۰۹

- ۱۰۹..... برخورد صمیمی و خودمانی
- ۱۱۰..... به خاطر سپردن اسامی متربیان
- ۱۱۰..... استفاده از تنبیه (غیر فیزیکی)

فهرست

۱۲	پیشگفتار.....
۱۴	مفهوم مهندسی فرهنگی.....

فصل اول چگونه برقراری ارتباط با مخاطبان و متریان

۱۶	ارتباط موثر با مخاطبان.....
۱۶	مهارت خودآگاهی.....
۱۸	ارتباط بین فردی.....
۲۰	مهارت مقابله با هیجانات و استرسی متربی.....
۲۱	تفکر انتقادی مربی.....
۲۲	پرسیدن سوالات.....
۲۲	مهارت تصمیم گیری.....
۲۴	عوامل موثر در برقراری ارتباط بین مربی و متربی.....
۲۵	گوش دادن.....
۲۶	صریح و صادق بودن با متربی.....
۲۷	همدلی و همدردی.....
۲۷	حفظ آرامش و احترام به مخاطب.....
۲۹	مخالفت نمودن با متربی به شیوه مناسب.....
۳۰	خودشناسی و افزایش آگاهی مربی.....
۳۱	شناسایی افکار و تصویرهای ذهنی غلط.....
۳۲	احساسات خود را به متربی بیان کنیم.....
۳۳	زمینه مشترک و نکات مشابه را در متربی بیابیم.....

پیشگفتار

فضای مطلوب یک شهر از نظر میزان فعالیت و اثربخشی تشکلهای مذهبی و مسجدی در آن چیست؟ طبعاً اگر تشکّل های فرهنگی و دینی را محلی برای نیروسازی انقلابی و جریان سازی اجتماعی تصور کنیم، میتوانیم این انتظار را داشته باشیم که هم در عرصه فرهنگ و تربیت و هم در عرصه های اجتماعی و سیاسی این تشکلهای موثر، فعال و نقش آفرین ظاهر شوند. بعبارتی علاوه بر وجود روند ثابت تربیت نیروی متعهد مؤمن در این تشکّل ها، آنها باید مراکزی برای آگاهی بخشی عمومی در عرصه های دینی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی نیز باشند.

با این حساب و با تصور وضعیت کنونی که متأسفانه در هر یک از بخشهای مذکور نقص و خلأ بسیار وجود دارد، راهبرد اصلاح وضعیت موجود در حرکت به سوی هدف ترسیم شده می تواند با توجه به رعایت یک سری از اصول و مؤلفه هایی که بیان می شود مسیر گردد که البته قطعاً اینها بخشی از همه نیازها هستند.

از آنجا که جنس کار این نوع تشکلهای را می توان "تربیت نیرو" نامید و موضوع این عمل "انسان" می باشد، بدیهی است گردانندگان امر نمی توانند از شناخت انسان، خودسازی و توان فکری لازم برای رشد دادن مخاطب بی بهره باشند. نیازمندیهای ذهنی و فکری این فعالان که عمده آنها را طلاب و دانشجویان و دلسوزان جوان تشکیل می دهند را می توان به چند سطح و روش دسته بندی کرد و برای هر کدام از آنها موضوعات و زیر مجموعه هایی را در نظر گرفت.

کتاب حاضر تلاشی است در راستای ارائه مفاهیم و موضوعات فرهنگی و تربیتی مورد نیاز تشکلهای دینی و مسجدی که در قالب چهار فصل مجزا و با عناوین «چگونگی برقراری ارتباط با مخاطبان، بررسی اصول و روشهای تربیتی، راهنمایی و مشاوره، ویژگی ها و وظایف مربی» تنظیم گردیده است.

ناگفته نماند این مطالب برای فعالان تشکلهای دینی و مسجدی که دغدغه لازم برای رشد در آنان وجود دارد بصورت حداقلی مطرح شده و قطعاً نیازمند تکمیل و تعمیق بیشتر است.

مرتضی حسین زاده

تأبستان ۸۹

مفهوم مهندسی فرهنگی

مهندسی فرهنگی، یک راهکار کلی و در واقع یک ابزار است. یعنی مجموعه روش هایی است که یک تشکل فرهنگی و دینی برای فعالیت و ایفای نقش به آن نیازمند است.

در مهندسی فرهنگی مسائل عمده تشکل ها و مجموعه های فرهنگی و دینی شناسایی و اولویت بندی شده و راهکارهای مناسب برای آن ها تعیین و اجرا می شود.

در واقع مهندسی فرهنگی در تشکل های فرهنگی و دینی، نقشه کلی و راهبردی برنامه هایی است که مسئولان و مربیان تشکل با مخاطب ارتباط برقرار کرده، او را جذب کرده و برنامه های تربیتی خود را در مراحل مختلف در جهت رشد و تعالی افراد تشکل اجرا می نمایند.

در نهایت به زعم نویسنده؛ مهندسی فرهنگی در تشکل های دینی به دنبال این هدف است که مجموعه و تشکل فرهنگی تبدیل به کارگاه انسان سازی شود و تمام برنامه ها و کارهایی که در مجموعه صورت می گیرد در جهت نیل به این هدف صورت گیرد.